

OBSAH

ÚVOD – CO JE TO DEN PÁNĚ?	13
DEN PÁNĚ V CÍRKVI – CESTA K NEPOCHOPENÉMU TÉMATU	23
EXKURZ 1 – BOŽÍ SOUD NAD PŘEDPOTOPNÍM SVĚTEM (Gn 6–9)	33
Ilustrace Božího soudu a jeho principů – úvod	33
Boží soud nad předpotopním světem (Gn 6–9)	34
VELKÝ PŘEHLED – DEN PÁNĚ V BIBLICKÉM PŘÍBĚHU	43
UDÁLOST PRVNÍ – OSPRAVEDLNŮJÍCÍ PŘEDADVENTNÍ SOUD	53
(1) Předadventní soud v Bibli	54
Zjevení 14–16	55

Daniel 7 a 8	59
(2) Doba předadventního soudu	66
(3) Otázka Boží spravedlnosti	70
(4) Kritéria spravedlnosti u soudu	81
Soud a ospravedlnění z víry v Římanům 1–3	83
<i>Proní cyklus argumentů (Římanům 1,18–2,16)</i>	83
<i>Druhý cyklus argumentů (Římanům 2,17–3,20)</i>	95
<i>Třetí cyklus argumentů (Římanům 3,21–31)</i>	99
EXKURZ 2 – BOŽÍ SOUD NAD SODOMOU A GOMOROU (Gn 18–19)	103
UDÁLOST DRUHÁ – KONEC DOBY MILOSTI A SOUDU	111
(1) Sedm posledních ran	112
Zapečetění 144 000 a velký zástup	114
Podrobnější popis sedmi posledních ran	117
<i>Předcházející události</i>	120
<i>Proní rána (Zj 16,2)</i>	121
<i>Druhá rána (Zj 16,3)</i>	122
<i>Třetí rána (Zj 16,4–7)</i>	122
<i>Čtvrtá rána (Zj 16,8,9)</i>	123
<i>Pátá rána (Zj 16,10,11)</i>	124
<i>Šestá rána (Zj 16,12–16)</i>	126
<i>Sedmá rána (Zj 16,17–21)</i>	129
<i>Sedm ran – závěr</i>	130
(2) Ellen G. Whiteová a konec doby milosti	132
Velký zástup a poslední velké soužení	140

UDÁLOST TŘETÍ – DRUHÝ PŘÍCHOD JEŽÍŠE JAKO KRÁLE	147
(1) Teologický a historický význam	150
Přehled hlavních pasáží	150
(1) <i>Pasáže v evangeliích</i>	151
(2) <i>Pasáže v epištolách</i>	154
(3) <i>Ucelený obraz ve Zjevení Jana</i>	156
(4) <i>Druhý příchod ve Starém zákoně</i>	160
Teologický význam druhého příchodu	161
(2) První vzkříšení	168
Teologické jádro prvního vzkříšení	171
(3) Otázka znamení a času	174
Čas druhého příchodu	181
Třetí událost dne Páně – závěr	185
EXKURZ 3 – BOŽÍ SOUD NAD KENAANSKÝMI NÁRODY (KNIHA JOZUE)	187
Biblický kontext	188
Kniha Jozue	188
Příklad kenaanské nevěstky Rachab	199
UDÁLOST ČTVRTÁ – POADVENTNÍ OBJASŇUJÍCÍ SOUD	209
(1) Význam tisíciletí	209

UDÁLOST PÁTÁ A ŠESTÁ – TŘETÍ PŘÍCHOD JEŽÍŠE A KONEČNÝ SOUD	225
(1) Třetí příchod Ježíše a jeho vykoupených	225
(2) Druhé vzkříšení, poslední boj a druhá smrt	231
UDÁLOST SEDMÁ – NOVÉ STVOŘENÍ A PŘEDÁNÍ KRÁLOVSTVÍ BOHU	237
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	249

ÚVOD

CO JE TO DEN PÁNĚ?

Žijeme v době, která je ovlivněna mnoha apokalyptickými vizemi a očekáváním toho, co přinese budoucnost. Od Hollywoodu počínaje přes internet, YouTube a populární knihy až po seriózní deníky a dokonce vědeckou literaturu je nám stále připomínáno, že jednoho dne může přijít konec života, jak jej dnes známe. Moderní člověk je možná do jisté míry až fascinován myšlenkou na závěr dějin.

Fakt, že Hollywood pravidelně produkuje množství materiálu s touto tematikou, je rozhodně odrazem zájmu, který ve společnosti existuje. Podle stránek anglické Wikipedie byly v oběhu před rokem 1950 pouze 4 filmy s tematikou konce světa. V letech 1950–1959 bylo vytvořeno 11 filmů, mezi lety 1960–1969 to bylo 20 filmů, mezi lety 1970–1979 už 33 filmů. Stejný počet byl i mezi lety 1980–1989 a o jeden více, tedy 34 mezi lety 1990–1999. Je zajímavé, že v první dekádě 21. století ten počet stoupl na téměř dvojnásobek. Od roku 2000 do 2009 bylo vytvořeno 58 filmů a v druhé dekádě našeho století do roku 2014 zatím 40 filmů. Pokud tento trend bude pokračovat, může se počet takových filmů na konci roku 2019 přiblížit k číslu 80. Od roku 1950 to tedy celkově představuje nárůst o neuvěřitelných 6 000 % (ano, šest tisíc, nespletl jsem se ani o jednu nulu)!

Za přibližně posledních 65 let tedy filmová studia vyrobila celkem 233 takových filmů. To jsou zhruba 4 filmy za rok, což je v průměru jeden film každého čtvrt roku. To vůbec nejsou malá čísla a indikují, že zájem o tematiku konce světa je velký. Z novější produkce studií se do oběhu dostaly například seriály: *The Leftovers* (2014), *The Returned* (2015) a *The 100* (2014). V kinech se objevilo zpracování filmu *The Left Behind* založené na divácky úspěšném seriálu. A studia produkují stále další seriály i filmy, protože téma konce světa současnou generaci zajímá.

Samozřejmě že kromě Hollywoodu se tématu věnují také populární knihy různého typu – vědecké, ekonomické, ale i beletrie. Z náboženských knih získaly vysokou popularitu hlavně ve Spojených státech zvláště dvě: *Four Blood Moons: Something is About to Change* (2013) od kazatele Johna Hageho, který napsal několik populárních knih na téma konce světa. A kniha *Blood Moons: Decoding the Imminent Heavenly Signs* (2014) od Marka Biltza, židovského učenice.

Ze serióznějších akademických kruhů publikovali nedávno svá díla slavný novozákonní učenec Tom Wright (*Surprised by Hope*, 2008) a profesor hermeneutiky (výkladu) Anthony Thiselton (*The Last Things*, 2012). Z těch velmi horkých novinek se objevily nejméně tři důležité publikace na stejné téma: *A New Heaven and a New Earth, Icons of Hope a Decreation*. Všechny tři byly vydány v roce 2014.

Z adventistické literatury, vydané v poslední době, se tématu konce světa věnovaly například knihy Marvina Moorea: *The Case for the Investigative Judgement* (Pacific Press, 2010) a Allejandra Bullóna: *Signs of Hope* (Review and Herald, 2008), která vyšla i v slovenském překladu v nakladatelství Advent-Orion na Slovensku pod názvem *Znamená nádeje*.

Kromě těchto publikací lze zmínit i knihu George Knighta *The Apocalyptic Vision and the Neutering of Adventism* (2008), několik knih Jona Pauliena: *Armagedon at the Door* a *The Deep Things of God* (Review and Herald, 2008, respektive 2004), jakož i starší, ale důležitou odbornou publikaci biblického badatelského institutu *Selected Studies on Prophetic Interpretation* (BRI, 1992), kterou napsal William Shea.

YouTube také nezaostává, k tématu se zapáleně vyjadřují a kážou kazatelé různého přesvědčení. Je zajímavé, že k těmto mnohdy evangelikálním kazatelům s dispenzacionalistickým přesvědčením se přidávají i někteří adventističtí řečníci. Mezi nimi například Wayne Wright a jeho podporovatelé, kteří předpovídají příchod Ježíše Krista na 1. leden 2022 (viz například www.elohim2022.com).

Taková je dnešní situace. Prostřednictvím různých médií představují různí lidé své odlišné představy o konci dějin, Armagedonu, soudu nebo o druhém příchodu Ježíše Krista. Kolik lidí, téměř tolik názorů – a nedá se říci, že křesťané jsou ve svých představách jednotnější než jiné skupiny. Dokonce i v rámci adventizmu, jak vidíme, existují lidé a skupiny, které si věci vykládají po svém.

Realita je taková, že poslední události a soud byly již od prvních staletí hluboce nepochopeným tématem. Nechme tedy Hollywood Hollywoodem a podívejme se blíže na křesťanské představy. Obraz, který namalovala lidem církev, ukazuje velkolepou scénu, v níž lidé stojí před Božím trůnem a jsou souzeni.

Někteří skončí s osvobozujícím rozsudkem a jsou pozváni do blaženosti nebe, jiní zaslechnou nepříznivý rozsudek a končí buď v očistci, nebo v mukách pekla. Podle středověké církve lidé zažijí svůj soud přímo po smrti, ale církev také učila, že na konci dějin se uskuteční i obecný soud.

Reformace tradiční středověký obraz soudu nezměnila. Kalvínská teologie ho přijala v nezměněné podobě a luteránství učení o soudu odsunulo zcela na vedlejší kolej. Povýšilo totiž ospravedlnění z víry na klíčové téma a odřízlo ho kompletně od soudu, který tak ztratil v Božím díle vykoupení své opodstatnění.

Ptáme se tedy, co o tématu Božího soudu skutečně říká Bible. **Cílem této knihy** je odpovědět na tuto základní otázku. Budeme se snažit **objevit a pochopit ucelený biblický pohled na málo pochopené téma závěrečného soudu a událostí, které se k němu vážou**. Biblický soud je mnohem komplexnější Boží aktivitou, než si představovalo středověké křesťanství.

V následujících kapitolách objevíme, že komplexní pochopení soudu v sobě neoddělitelně zahrnuje několik klíčových a na sebe navazujících událostí, které si hned na úvod představíme. Zde je krátké shrnutí toho, co vás na stránkách této knihy čeká. Začneme dvěma texty z Pavlových epištol.

*Není nutné, bratří, psát vám něco o době a hodině. Sami přece dobře víte, že **den Páně** přijde, jako přichází zloděj v noci. Až budou říkat „je pokoj, nic nehrozí“, tu je náhle přepadne zhouba jako bolest rodičku, a neuniknou. Vy však, bratří, nejste ve tmě, aby vás **ten den** mohl překvapit jako zloděj. (1Te 5,1–4)¹*

Je to známý text, ale co má Pavel skutečně na mysli, když zmiňuje den Páně? Co je to „den Páně“?

Musíme si uvědomit skutečnost, že apoštol Pavel byl židovsky uvažujícím křesťanem. Spisem, který formoval jeho přemýšlení o Mesiáši a jeho díle, byl text Starého zákona. Když se řeklo „den Páně“ ve Starém zákoně, co to znamenalo? To je dobrá otázka. Nás křesťany, když slyšíme o dni Páně, bez delšího uvažování okamžitě napadne „den druhého příchodu Krista“. Ale napadlo by to i židovsky uvažujícího čtenáře Pavlova dopisu Tesalonickým? Je den Páně shodný s druhým příchodem Krista i v Pavlově uvažování?

Ano, starozákonní termín v sobě zahrnoval *také* příchod Mesiáše (z pohledu Nového zákona druhý příchod), ale ještě mnohem více! Podle Pavlova chápání tato událost obsahovala *i* příchod Mesiáše-Krále a jeho království, *ale také* obhájení Izraele a Božích věrných, zničení Božích nepřátel, obrácení národů, obnovení skutečné bohoslužby, ukončení vlády hříchu a obnovení ráje. Podle toho, jak tento den líčili

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou veškeré biblické texty citovány z Českého ekumenického překladu. Zdůrazněný nebo podtržený text je zvýrazněním autora.

starozákonní proroci, které Pavel četl, to byl kataklyzmatický den a nebyl ani zdaleka popisem pouhé jedné události².

Když apoštol Pavel píše o „dni Páně“, nemá tedy nutně na mysli pouze jednu událost, ale celý *balík událostí*, který termín „den Páně“, nebo „ten den“, nebo „den soudu“ v sobě zahrnoval. To je první skutečnost, kterou musíme mít na paměti.

Dobře tuto skutečnost dokresluje druhá pasáž z jeho 1. epištoly Korintským, která nás uvede do problematiky hlouběji.

... jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. Každý v daném pořadí: první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho. Tu nastane konec, až Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otci. Musí totiž kralovat, „dokud Bůh nepodmaní všechny nepřátele pod jeho nohy“. Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt, vždyť „pod nohy jeho podřídil všecko“. Je-li řečeno, že je mu podřízeno všecko, je jasné, že s výjimkou toho, kdo mu všecko podřídil. Až mu bude podřízeno všecko, pak i sám Syn se podřídí tomu, kdo mu všecko podřídil, a tak bude Bůh všecko ve všem. (1K 15,22–28)

Všimněte si, že autor v textu několikrát zdůrazňuje určitou časovou posloupnost, kterou v sobě den Páně zahrnuje. Pavel mluví o „pořadí“, „potom“, „tu“, „až“, „dokud“ a „pak“. Apoštol zahrnuje do dne Páně mnohem více než jen jednu událost druhého příchodu. Právě naopak. Pavel ví, že den Páně obsahuje několik spojených událostí, které jako

² Termín *yom yhwah* (jom Yahwe), „Den Páně“, se vyskytuje v hebrejské Bibli pouze 16krát (Iz 13,6.9; Ez 13,5; Jl 1,15; 2,1.11; 3,4 [nebo 2,31]; 4,14 [nebo 3,14]; Am 5,18 (dvakrát); 5,20; Abd 15; Za 1,7.14 (dvakrát); Mal 3,23 [nebo 4,5]). Podobně jako výrazy „den“ nebo „v ten den“ často odkazuje na stejnou myšlenku Božího jednání v budoucnosti. I když téma povětšinou přináší negativní obraz odplaty za zlo, na druhé straně má i pozitivní stránku. Často se totiž v textech o „tom dni“ objevují obrazy spravedlivé Boží vlády v budoucnosti (například Iz kap. 2, 9, 11, 19, 49, 59–60, 65; Ž kap. 46, 48; Am kap. 5, 8 nebo Jl kap. 2).

jednotlivé schody postupně vedou k úplné obnově Boží vlády bez hříchu, zla a smrti.

Jaká je posloupnost nebo pořadí událostí dne Páně, které zmiňuje? Nejprve (1) proběhne vzkříšení při Kristově příchodu a konec nastane, až odevzdá království Bohu. Ale to se stane až poté, kdy (2) zruší vládu sil bojujících proti Bohu tím, že bude kralovat. A nakonec tou poslední událostí je (3) podrobení se Syna Otci a předání království Bohu, aby (4) Bůh byl všechno ve všem, jako to bylo na počátku.

Pavel nepíše, že vše skončí jednou událostí. Naopak, on do celkového obrazu zařazuje několik událostí, které následují po příchodu Krista. Důležitým bodem této posloupnosti posledních událostí je zrušení moci zla a plné vítězství Boha ve sporu se zlem. Pavel říká, že Bůh toho dosáhne Kristovým kralováním. To je aktivita, ke které dojde mezi Kristovým příchodem a jeho předáním království Bohu. Je to aktivita, která vede k úplnému ukončení zla a sil, které zlo propagují.

Co to znamená kralovat, se dozvíme později, zde stačí uvést, že nepůjde v první řadě o vojenskou nebo bojovou akci Krista a jeho armády, ale hlavně o soudní proces, ve kterém Kristus odhalí, porazí a odsoudí mocnosti zla.

Den Páně proto není z biblického hlediska vykupitelskou nebo spásitelnou událostí, ale událostí, která odhaluje pravdu a lež a odsoudí lež nejen jako čin, ale hlavně v rovině myšlenek a argumentů. Od určité fáze soudu v tomto procesu už nedochází k žádnému vykoupení nebo obrácení lidí od zla k Bohu. Ve své podstatě den Páně pojednává o komplexním a úplném odstranění zla na všech úrovních.

Pavel není samozřejmě jediný, kdo tuší, že den Páně je komplexní událost, která se skládá z několika klíčových kroků.

Miláček Páně, učedník Jan, ve své knize *Zjevení Jana* také systematicky toto téma představuje. Celá posloupnost událostí začíná ve *Zjevení* od kapitoly 13 a pokračuje do kapitoly 22. Všimněte si, jak Jan ukazuje celý obraz, a dokonce dodává i to, co Pavel v 1. Korintským výslovně nezmiňuje, a sice, že den Páně nezačíná příchodem Ježíše, ale ještě před ním!

Pořadí událostí dne Páně	Téma
Zjevení 13	Šelmy vyvíjejí aktivitu proti Bohu a jeho lidu a pronásledují jej.
Zjevení 14	Soud jako Boží odpověď na činnost draka.
Zjevení 15 a 16	Znamení ukončení Božího soudu – příchod sedmi posledních ran.
Zjevení 17 až 19	Další události konce a Ježíšův druhý příchod.
Zjevení 20	Soud po druhém příchodu, události spojené s miléniem a vykonání soudu.
Zjevení 21 a 22	Nové stvoření, osušení slz, Bůh je všechno ve všem.

Janovo pořadí hlavních událostí je zřetelné z textu jeho Apokalypsy: (1) pronásledování draka, (2) Boží soud, (3) sedm posledních ran, (4) druhý příchod Ježíše, (5) soud během tisíciletí, (6) soud po tisíciletí a (7) nové stvoření. Spolu s obrazem z Pavlových epištol tak dostáváme komplexní obraz toho, co pojem „den Páně“ znamenal ve své zralé novozákonní podobě pro biblické pisatele.

Konec biblického příběhu se změnil s příchodem učení o nesmrtelné duši. V této změněné představě každý přijme od Boha soudce v den své smrti buď věčný život, nebo věčné zatracení. Od okamžiku smrti lidé zažívají buď blaženost ráje, nebo prokletí pekla. Středověká církev soud zobrazovala jako individuální událost, kde jednotlivec stojí před trůnem. Zároveň církev věřila, že celé lidstvo se ukáže před trůnem také na konci dějin, v den jakéhosi obecného soudu, po kterém duše

přijmou zpět svá fyzická těla. Tento obraz soudu ale není obrazem novozákonních autorů Bible.

Pro středověkého křesťana se tak nebe stalo jeho pravým domovem a skutečnou nadějí věřícího. Nebe ale není podle Bible pravým domovem křesťana. Ten ví, že nebe je jen dočasným, přechodným místem, ale skutečným domovem vykoupených věřících je tato země, nově stvořená do své původní krásy. Zde je a bude náš skutečný domov.

Komplexní biblický pohled na den Páně, na který začal poukazovat od 19. století právě adventizmus, obsahuje sedm hlavních událostí. Ani zdaleka nehovoří o jedné události nebo o tajném a nepochopitelném Božím jednání. Adventizmus objevil v Bibli něco, na co středověké křesťanství, včetně tradičního protestantizmu, zcela zapomnělo. Adventizmus objevil evangelium o soudu jako o pozitivní Boží aktivitě, která komplexně a definitivně odstraní zlo.

Ne vždy se nám ale dařilo tuto skvělou zprávu představit jako evangelium. Někdy jsme zvolili nešikovný jazyk, jindy jsme jen prostě nepochopili, o čem zvěst dne Páně skutečně je nebo jaký teologický a praktický význam biblický soud má.

A samozřejmě jsme někdy jednoduše, možná v dobré víře, ale přece jen, oklestili náš důraz na den Páně na důraz na zvěst o druhém příchodu jako o jediné blahoslavené naději, která vyřeší hříchy a zlo na zemi a vrátí světu blaženost.

Druhý příchod je blahoslavenou nadějí církve, ale ani zdaleka ne jedinou. Nemůže sám vyřešit problém hříchu a zla a nedokáže setřít slzy Božích věrných.

V této knize se podrobně seznámíme se všemi událostmi, které se vážou ke dni Páně. Celkem je to sedm hlavních událostí. Každá z nich postupně a logicky navazuje na předchozí událost a posouvá Boží plán vykoupení o krok vpřed k plnému odstranění hříchu, zla, smrti a k plné obhajobě věrných a nastolení Boží vlády ve vesmíru. To se nestane dříve, než skončí sedmá událost dne Páně. Zde je krátký souhrn hlavních událostí velkého dne Páně.